

11 Aralık 2016

Tarih Suresi

581. GHAMIDI, Javed Ahmad. Qur'anic exegesis: Sūrahs
Burūj - Tariq. Tr. Saleem, Shehzad. *Renaissance*
(a Monthly Islamic Journal), 25 i (2015) pp. 7-14. 021131
190313

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MIMLANDIKTAN
DOKÜMAN

559 FUDGE, Bruce. Philology and the meaning of *sūrat al-Burūj*. *Islamic studies today: essays in honor of Andrew Rippin*. Ed. Majid Daneshgar and Walid A. Saleh. Leiden: Brill, 2016, (Texts and Studies on the Qur'ān, 11), pp. 239-259. Applies Pollock's three-fold philological reading to *sūrat al-Burūj* (Q 85) and especially to the "story" of the *aṣḥāb al-ukhdūd* found therein.

Surat Suresi
021131

22 Ekim 2017

- 151 GHĀMIDĪ, Javed Aḥmad. Qur'ānic exegesis: Sūrahs ^{Buruc S. -- 21131}
Burūj - Tāriq. Tr. Saleem, Shehzad. *Renaissance* ^{Tarikh S. -- 130313}
(a Monthly Islamic Journal), 25 i (2015) pp. 7-14.

YAYIMLANDIKTAN
BELEN DOKÜMAN

26 Kasım 2017

1047 FUDGE, Bruce. Philology and the meaning of *sūrat al-Burūj*. *Islamic studies today: essays in honor of Andrew Rippin*. Ed. Majid Daneshgar and Walid A. Saleh. Leiden: Brill, 2016, (Texts and Studies on the Qur'ān, 11), pp. 239-259. Applies Pollock's three-fold philological reading to *sūrat al-Burūj* (Q 85) and especially to the "story" of the *aṣḥāb al-ukhdūd* found therein.

01 Mayıs 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DÖKÜMÜN

Buruc Jurest
021131

1095

KROPP, Manfred. Koranische Texte als Sprechakte am Beispiel der Sure 85. *Vom Koran zum Islam: Schriften zur frühen Islamgeschichte*. Hrsg. Markus Groß und Karl-Heinz Ohlig. Berlin: Schöner, 2009, (Inārah, 4), pp. 483-491.

01 Mayıs 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

"Burûc sūrəsi"

1095

TEFSİR

el-Ayni, "Umduhu'l-Kari...", c. XVI, s. 148

البروج Buruc

Halimi, et-Minhac, c. 1, 228

297.45
HALIM

Tefsir

Buruc

Bürûc

Suresi

(85. sure)

el-moh, VII/5686

ISLĀHĪ, Amīn Aḥsan. Sūrah Burūj. Tr. Saleem, Shehzad. *Renaissance (a Monthly Islamic Journal)*, 19 vii (2009) pp.7-18. BURUC Suresi

DİNLER T.
TEFSİR

- UHUDUN İNSANLARI
85. SURE BURUC
SURESİDİR

WATT, W.M. The men of the Ukhduh (sura 85). *The Middle East; studies in honour of J. Gernhaus*, 1974, pp. 31-34.

Uhdud un-saulan (sure 85)

دائرة المعارف بزرگ اسلامی، جلد دوازدهم، تهران، ۱۳۸۳

نام‌گذاری سوره قرآنی (نک: اندرابی، گ ۴۹، ب ۵۰ الف) از کلمه پایانی نخستین آیه آن گرفته شده است. چنین می‌نماید که در صدر اسلام از این سوره بیشتر با آیه اول آن «وَالسَّمَاءُ ذَاتُ الْبُرُوجِ» یاد می‌شده است (نک: طبرسی، ۷۰۳/۹؛ سیوطی، ۲۳۱/۶؛ فیروزآبادی، ۵۱۰/۱؛ بحرانی، ۴/۲۴۵) و چه بسا، بعدها بر اثر کثرت استعمال، در یک کلمه خلاصه شده باشد. در برخی روایات نیز به ملاحظه‌ای، این سوره با عنوان «سورة النبیین» (نک: طبرسی، همانجا) یا «سورة الانبیاء» (نک: بحرانی، همانجا) خوانده شده که ظاهر آن جنبه نام‌گذاری نداشته است. کلمه «بروج» را مفسران قرآن کریم نوعاً جمع برج به معنای کاخ برافراشته، یا ساختمان برکشیده ویژه دیدبانی که در روزگاران قدیم بر باروی شهر ساخته می‌شد، گرفته‌اند، اما بعضی مراد از آن را در این سوره، برجهای دوازدهگانه در اصطلاح علم نجوم (شیخ طوسی، ۱۰/۳۶۶-۳۸؛ راغب، ۳۸، ۳۹؛ زمخشری، ۴/۷۱۶) و بعضی دیگر جایگاه ستارگان، یا ستارگان بزرگ آسمان دانسته‌اند (نک: طباطبائی، ۲۰/۲۷۸؛ نیز فخرالدین، ۱۱۴/۳۱؛ قرطبی، ۱۹/۲۸۳).

سوره بروج، بنابر ترتیب نزول مشهور، بیست و هفتمین سوره مکی است، و روایات اسلامی عمدتاً ردیفهای ۲۳ تا ۳۲ را به آن اختصاص داده‌اند (نک: رامیار، ۶۸۰-۶۸۱) که نشانگر نزول آن در سالهای نخستین بعثت است. اما به رغم شهرت و نیز کثرت روایات، ردیف پنجاهم که در روایت مقاتل از امیرالمؤمنین (ع) برای این سوره ثبت شده است (نک: همو، ۶۸۰)، موجه‌تر به نظر می‌رسد؛ زیرا با توجه به زمینه، متن و پیام سوره بروج، این سوره همزمان با سوره‌های شمس و تین — که هم در ترتیب نزول مشهور در جهان اسلام، و هم در روایت مقاتل، قبل و بعد از سوره بروج قرار گرفته‌اند (نک: همانجا) — باید در اواخر مرحله میانی مکی، اندکی پیش از سوره‌های حوامیم که به مرحله پایانی مکی تعلق دارند (نک: صالح، ۱۸۵)، نازل شده باشد.

سوره بروج، با زوج خود سوره طارق، دارای سرآغاز مشترک است. موضوع مشترک این دو سوره، تهدید شدید خداستیزانی است که در هر زمان و مکان، اهل ایمان را به جرم ثبات عقیده و استواری ایمان آزار و شکنجه می‌دهند، و در برابر آن تسلی دل‌خدا باوران و نوید بهروزی و پیروزی برای ایشان است. با این تفاوت که سوره طارق بیشتر ناظر به ناچیزی و ناتوانی خدایگانهای زمینی در برابر خدای بزرگ و توانا و توصیف عذاب اخروی آنان (نک: طارق/۵/۱۰۶)، و سوره بروج بیشتر ناظر به عزت و عظمت اهل ایمان، و عذابیهای دنیوی خداستیزان است (نک: بروج/۱۰/۱۱۰-۱۱۱؛ نیز شیخ طوسی، ۱۰/۳۸۱-۳۸۲؛ زمخشری، ۴/۷۱۹؛ طبرسی، ۷۰۵/۹؛ فخرالدین، ۳۱/۱۲۳).

پیام آشکار سوره بروج، به هنگام نزول، برای نخستین مخاطبان آن — مشرکان مکه و سران قریش — این بوده است که از یادکرد نکوهش‌آمیز و گزنده «قَتِلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ» (بروج/۴/۸۵) عبرت بگیرند (نک: زمخشری، ۴/۷۱۷) و از فرا رسیدن دوران انتقام الهی، در همین سرای دنیا که اقوامی چون قرعونیان و ثمودیان دارالخلودش

و نیز بردگانی که از جاهای دیگر به آنجا آورده شده بودند و همچنین قبایل کوچک دیاک همه به اسلام روی آوردند؛ در نتیجه نژاد مسلمانان امروزی برنثو آمیزه‌ای است از نژادهای مختلف (همانجا).

پرتغالیها و اسپانیاییها نخستین مردم از کشورهای استعماری بودند که پایگاههایی تجاری در طول سواحل برنثو تأسیس کردند و با سلاطین محلی قراردادهایی منعقد ساختند، ولی در اوایل سده ۱۷م انحصارات بازرگانی آنها به وسیله سوداگران هلندی و انگلیسی تازه وارد شکسته شد. با آمدن هلندیها و انگلیسیها رقابت میان ۴ قدرت استعمارگر برای تسلط بر نقاط گوناگون برنثو شدت پذیرفت، تا جایی که تازه‌واردان، دست پرتغالیها و اسپانیاییها را کوتاه کردند. هلندیها چه از طریق جنگ و چه با عقد قرارداد با سران دولتهای مسلمان بر سراسر جنوب جزیره مسلط شدند و انگلیسیها حدود یک سوم شمال و غرب جزیره را که شامل ساراواک، بروئی و صباح می‌شد، به تصرف خود در آوردند و آن را برنثوی شمالی یا برنثوی بریتانیا نامیدند (میلر، ۱۰۰-۹۹)، همواره میان هلندیها و انگلیسیها در این جزیره بر سر متصرفاتشان جنگ و جدالهایی در می‌گرفت، تا اینکه در ۱۳۰۸ق/۱۸۹۱م این دو دولت به موجب قراردادی دست از منازعه کشیدند و مرز متصرفات خود را به همان صورت که وجود داشت، پذیرفتند («دائرة المعارف جهانی»، همانجا).

در جنگ جهانی دوم ژاپنیها برنثو را به تصرف خود درآوردند و هلندیها و انگلیسیها را از جزیره بیرون کردند، ولی با شکست ژاپن در ۱۳۲۴ش/۱۹۴۵م دوباره پرچمهای انگلیس و هلند در برنثو افراشته شد و بخشهای ساراواک و بروئی به صورت متصرفات امپراتوری بریتانیا درآمد؛ اما در بخش جنوبی، هلندیها با مبارزات سرسخت ناسیونالیستهای اندونزی مواجه شدند و پس از برخوردهای شدید در ۱۳۲۸ش/۱۹۴۹م قدرت به دست انقلابیون اندونزی افتاد و سال بعد به موجب قانون اساسی اندونزی، برنثوی هلند رسماً جزو سرزمین جمهوری اندونزی شد. انگلستان در ۱۳۴۲ش/۱۹۶۳م از ساراواک، بروئی و صباح چشم پوشید (فیتزجرالد، ۳۴۵) و این دو منطقه به فدراسیون مالزی ملحق شدند، ولی سلطان نشین کوچک بروئی (ه م) همچنان تحت حاکمیت بریتانیا باقی ماند، تا آنکه در ۱۳۶۳ش/۱۹۸۴م به استقلال رسید.

مآخذ: آرنولد، توماس، تاریخ گسترش اسلام، ترجمه ابوالفضل عزتی، تهران، ۱۳۵۸ش؛ نیز:

Asiatica; «Borneo - An Awesome Islands, www. pbs.org / edens / borneo / awesome.html; *Britannica*, micropaedia, 1978; *Britannica Atlas*, Chicago, 1996; *The Columbia Encyclopedia*, New York, 1963; EI¹; Fitzgerald, C. P., *A Concise History of East Asia*, London, 1974; «The Heart of Borneo, www. worldwildlife.org / expeditions / borneo / about.htm; «The Island of Borneo, www. earthisland. org / borneo / borneo.html; Miller, H., *The Story of Malaysia*, London, 1963; *The Universal Standard Encyclopedia*, New York, 1954; WNGD. محمدحسن کنجی

بروج، هشتاد و پنجمین سوره قرآن مجید، دارای ۲۲ آیه، ۱۰۹ کلمه و ۴۵۸ حرف. نام مشهور سوره، بنابر یک قاعده اصلی در

سوره آمده است.

است؛
(۳) نکوکاران پاداش کارهای شایسته و مردمی خود و نابکاران و گنهکاران نیز کیفر رفتارهای ناپسند و نامردمی خود را خواهند دید و هر گروه در جایگاهی که بدان شایسته‌اند، جای خواهند گرفت؛
در این سوره همچنین در دیگر سوره‌های کوتاه مکی همزمان و هماهنگ آن، گذشته از پیامی که از واژه‌ها، جمله‌ها و آیات و فضای آنها به دست می‌آید، یک پیام فراگیر و بلند آوای دیگری نیز، به گوش دل صاحب‌دلان می‌رسد و برای آنان سخت آشنا است. و نوای پیام این است: کاهنان، شاعران و خام اندیشان دور از خدای یگانه و مهربان، بدانند که روزگار خرافه‌پروری، سخنسرایی جاهلانه و پندار پراکنی سرآمده و نهانگاه ظریف و جستجوگر آدمی، تشنه دریافت پیامهای خردپسند و خردپرور و شورانگیز است. نواهایی که از دل این سخنان کوتاه و در عین حال بریار برمی‌آید، نمونه‌هایی از آن گمشده‌های جان شیفته انسانها است که کوه به کوه در پی یافتن آنها می‌گردد.

در/حتجاج طبرسی به روایت از امیرمؤمنان علی (ع) آمده است که: مردم آن روز با صفتهای گونه‌گون‌اند و دارای جایگاههای نابرابر:

(۱) به حساب گروهی آسان می‌رسند و آنها شادمان به سوی جایگاه خود و کسانی که جاودانه با آنان به سر خواهند برد، روانه می‌شوند؛
(۲) گروهی بی آن که حسابی پس دهند، روانه بهشت می‌گردند. اینان کسانی هستند که چیزی از مال دنیا نداشته‌اند؛

(۳) گروهی که باید حساب همه چیز را از بزرگ و کوچک پس دهند، اینان - چنانچه حسابشان درست نیاید - روانه دوزخ خواهند شد (حتجاج، ۳۶۵/۲).
سید محمد حسینی

تفضیلت سوره، رسول گرامی (ص) فرموده‌اند: هر کس سوره انشقاق را قرائت کند روز قیامت در پناه خداوند است. امام صادق (ع) نیز فرموده‌اند که پاداش قرائت این سوره نظیر سوره انفطار خواهد بود.
محبوبه مؤذن

سوره بروج، بروج جمع بُرُج است، و چون واژه «بروج» در نخستین آیه این سوره به کار رفته، آن را به این نام، نامیده‌اند. نیز از آنجا که هر ساختمان مرتفع را برج گویند و ستارگان درخشان آسمان همانند برجهای بلندی هستند که نگاه بیننده را به خود جلب می‌کنند، از آنها به بروج تعبیر شده است.

آغاز سوره با آیه: وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ و پایان آن آیه: فِی لُوحٍ مَحْفُوظٍ می‌باشد.

(۱) پیامی است درباره رفتارهای برخی داد و ستدگران که با مردم داشته‌اند. اینان در این کار نادرستی می‌کردند و کالای مردم را ناچیز و بی ارزش نشان می‌دادند یا از مقدار آن می‌کاستند؛ ولی به عکس کالای خود را بر بها می‌نمودند و آن را بیشتر از آنچه بود وانمود می‌کردند. با این همه به مؤمنان و درستکاران ریشخند می‌زدند. پیدا است که اینان در برابر کردارهای ناپسند خویش، به دوزخ خواهند رفت و گرفتار عذاب خواهند شد (آیه‌های: ۱ تا ۱۷)؛

(۲) پیام دوم درباره نکوکاران و مؤمنان راستین است که کردارهای آنان، در نوشته‌ای، ثبت گشته و بر پایه آن، بهترین پاداشها را خواهند دید. در بهشت جای می‌گیرند و از نعمتهای بسیار ارزشمند برخوردار خواهند شد. بهره‌مند می‌گردند و در آنجا به آنان که در این جهان مؤمنان به خدا و رستاخیز را به استهزا می‌گرفتند ریشخند می‌زنند (آیه‌های ۱۸ تا ۳۶).
سید محمد حسینی

تفضیلت سوره، اُبی بن کعب از پیامبر گرامی (ص) نقل کرده که فرمودند هر که سوره مطفین را قرائت کند خداوند روز قیامت او را از رحیق مختوم (جامهای درسته) سیراب می‌کنند و امام صادق (ع) فرموده‌اند که خداوند متعال خواننده سوره مطفین را از آتش امان می‌دهد.
محبوبه مؤذن

سوره انشقاق، هشتاد و چهارمین سوره قرآن کریم و دارای ۲۵ آیه و مکی است. این سوره نیز همچون سوره انفطار، بر روی هم دارای سه بهره خوش آهنگ و گوشنواز و درسه آهنگ مستقل و جدا از هم است:

(۱) اِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ... و اذنت لربها و حُفَّتْ
(۲) یا ایها الانسان انک کادح الی ربک کدحاً ... بلی ان ربه کان به بصیراً
(۳) فلا اقسِم بالشفق. و الیل و ما وسق ... فما لهم لایومنون ... لهم اجر غیر ممنون.

بیامهای سوره، (۱) این سوره در پی سه سوره پیشین: تکویر، انفطار، مطفین که از روز رستاخیز و ویژگیهای آن سخن گفته‌اند، از روی دادن آن روز بزرگ و پرهراس، گفت و گو دارد. از پدید آمدن حالت‌های گونه‌گون و ناشناخته برای آدمیان و همچنین برای همه هستی، گزارش می‌دهد (آیه‌های: ۱-۵)؛

(۲) فرجام کار آدمی به هر حال، بازگشت به سوی آفریدگار هستی است همه کارهای آدمیان و هستی خود او نیز به خدا بازگشته

أهداف سورة «البروج» (*)

بالنار، وألقوهم فيه، وكان هؤلاء الغلظ الأكياد على جوانب الشق يشهدون الإحراق.

فقرات السورة

تبدأ الفقرة الأولى بالقسم، وتربط بين السماء ويوم القيامة، وبين حادث الأخدود، ونقمة الله على أصحابه في الآيات [١ - ٤].

٢ - ثم تعرض الفقرة الثانية المشهد المفجع في لمحات خاطفة تُظهر بشاعة الحادث، بدون تفصيل ولا تطويل، مع التلميح إلى عظمة العقيدة التي تعالت على فتنة الناس مع شدتها، وانتصرت على النار وعلى الحياة ذاتها في الآيات [٥ - ١٠].

سورة البروج سورة مكّية، آياتها ٢٢ آية، نزلت بعد سورة الشمس.

هذه السورة القصيرة تعرض حقائق العقيدة، وقواعد التصور الإيماني، وتُمدّد الثبات على الحق، وتُبشّر المؤمن بنصر الدنيا ونعيم الآخرة، وتهذّب الجبارين المعتدين بنقمة الله ولعنته في الدنيا والآخرة.

أصحاب الأخدود

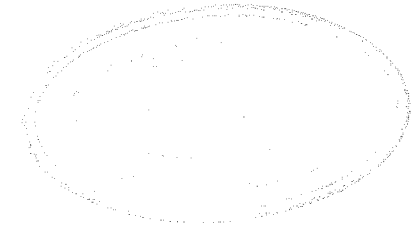
الأخدود: الشق في الأرض يُحفر مستطيلاً، وجمعه أخاديد، وأصحاب الأخدود قوم كافرون ذؤوب بأس وقوة، رأوا قوماً من المؤمنين فغاظهم إيمانهم، فحملوهم على الكفر فأبوا، فشقوا لهم شقاً في الأرض وحشوه

(*) انقضي هذا الفصل من كتاب «أهداف كل سورة ومقاصدها»، لعبد الله محمّد شحاته، الهيئة العامة للكتاب، القاهرة، ١٩٧٩ - ١٩٨٤.

Cafer Lerefuddin

el-Merzatül-Keraniyye hasaisüis-süver,
c. XI, Beyrut 1420/1999, s. 167-179.

DN: 81307

الأربعون التفسيرية

أربعون حديثاً صحبحة

فيها تفسير أربعين آية، من أربعين سورة

31858	Muhammed Suresi	020185	Bakara Suresi
10128	Kaf	"	130168 Maide "
40255	Necm	"	050825 Enam "
10263	Kamer	"	050858 Enfal "
7011	Rahman	"	130844 Tevbe "
210053	Valua	"	220238 Yunus "
180470	Saf	"	170062 Ra'd "
30618	Umme	"	031150 Ibrahim "
040554	Abese	"	081132 Hicr "
32270	Mutaffifin	"	031873 Fıra "
031627	İnsikah	"	محمد خير رمضان يوسف
021131	Buruc	"	110746 Kehf "
181750	Jems	"	132840 Maryem "
120151	Leyl	"	050833 Enbiya "
190587	Tekvir	"	080048 Ha "
110928	Kevser	"	060466 Furkan "
031310	İhlas	"	011130 Ahzab "
060176	Felah	"	180546 Sebe "
		"	220123 Ya Sin "
		"	230418 Zümer "
		"	132521 Whımanur "
		"	230342 Zuhufu "

رَبِّكَ

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

23 Mayıs 2015

تحقيق

محمد خير رمضان يوسف

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	232903
Tas. No:	297.336
	RSS.1X

1435/2014 Beyrut-

دار ابن حزم

021131

BURÛC SÛRESİ

¹ NURULLAH AKTAŞ, Buruc suresinin tefsiri, Dicle Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2001

176 598

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

09 EKİM 2008

ÖNCE YATILAN İHTİŞAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

اللَّهُ

BÜRÛC

SÛRESİNİN
TEFSİRİ

M.SADIK GÜNDÜZ

İstanbul - 2000

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	176598
Tas. No:	207.212 GÜN.B

Structures rhétoriques des sourates 85 à 90

MADRID + YAMOUK + SOHRIAN
SOUHRIAN + SOHRIAN

23 MAYIS 2003

I. La Sourate 85, «les Constellations»¹

1 - Par le ciel pourvu de constellations !
 2 - Par le Jour promis !
 3 - Par le **témoignant** et ce dont il est témoigné !

4 = Périissent **LES GENS** **DE LA FOSSE,**
 5 = **DU FEU** pourvu de combustible,
 6 + tandis qu'ils sont auprès de lui assis,
 7 + et de ce qu'ils faisaient aux croyants, témoins.

8 - Et ils ne reprochaient à eux que d'avoir cru en Dieu, **le Puissant, le Digne-de-louange,**
 9 - Celui à qui est la **ROYAUTÉ** des cieus et de la terre.
 - Et **DIEU** est de toute chose **témoin**. [ŠAhīD]

10 = *En vérité*, ceux qui éprouvent les croyants et les croyantes, puis ne se repentent,
 = alors à eux le châtimeut de la **GÉHENNE** et à eux le châtimeut de la **CALCINATION**.
 11 + *En vérité*, ceux qui croient et font œuvres bonnes,
 + à eux des jardins sous lesquels coulent les ruisseaux : voilà le grand succès.

12 = *En vérité*, la violence de ton **SEIGNEUR** est terrible. [ŠAdīD]
 13 = *En vérité*, c'est Lui qui commence et recommence.
 14 + Et c'est Lui **le Pardonnant, l'Aimant,**
 15 + le Maître du **TRÔNE,** le glorieux,
 16 + exécuteur de ce qu'Il veut.

17 + T'est-il parvenu, le récit **DES ARMÉES,**
 18 + **DE PHARAON ET DES TAMŪD ?**

19 - *Pourtant*, ceux qui mécroient [s'obstinent] à crier-au-mensonge,
 20 - et **DIEU** est de derrière eux cerneur.
 21 = *Pourtant*, ceci est un Coran glorieux,
 22 = sur une **TABLE** gardé.

¹ Voir note 1 page suivante.

IRCIWA